

Warszawa, dnia 7 marca 2011 r.

RPO-665675-VII-720.8.4/11/PK

I n f o r m a c j a

o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Julianpolu (wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 9 lutego 2011 r., do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Julianpolu (zwanego dalej MOW, Ośrodkiem lub placówką) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich z Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji”. W wizytacji wziął ponadto udział pracownik Biura Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania wychowanków umieszczonych w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, dokonując oceny pod względem ochrony nieletnich przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji dokonano następujących czynności:

- przeprowadzono rozmowę na temat funkcjonowania placówki z dyrektorem MOW oraz zastępcą dyrektora;
- dokonano oglądu obiektu Ośrodka lustrując w tym celu pomieszczenia internatu oraz szkoły;

- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz przeprowadzono na osobności rozmowy z 9 losowo wybranymi nieletnimi oraz 2 rozmowy grupowe.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Julianpolu z dnia 25 sierpnia 2008 r. (z późniejszymi zmianami); Regulamin samorządu uczniowskiego z dnia 6 lutego 2008 r.; Regulamin praw i obowiązków wychowanka; Procedury obowiązujące w MOW oraz Protokół z kontroli sanitarnej placówki przeprowadzonej w dniu 22 października 2010 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oleśnie.

2. Ogólna charakterystyka placówki.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Julianpolu, posiadający status placówki niepublicznej, rozpoczął swą działalność z dniem 1 września 2007 roku. Ośrodek ma charakter resocjalizacyjno-rewalidacyjny. Jest on przeznaczony dla chłopców niedostosowanych społecznie i upośledzonych umysłowo w stopniu lekkimi, w wieku 13 – 18 lat. W skład MOW-u wchodzi gimnazjum specjalne wraz z internatem. Organem prowadzącym MOW jest firma Henryk Wrzesień EDU-RES z Bielska-Białej. Nadzór pedagogiczny nad Ośrodkiem sprawuje Kuratorium Oświaty w Opolu.

W skład kadry pedagogicznej Ośrodka wchodzi: dyrektor, jego zastępca, 12 nauczycieli, 9 wychowawców, pedagog, logopeda oraz psycholog.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Julianpolu prowadzi działalność w ciągu całego roku kalendarzowego jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne. W Ośrodku przebywają chłopcy, wobec których sąd rodziny orzekł środek wychowawczy w postaci umieszczenia w tego rodzaju placówce. Do zadań wizytowanej placówki należy w szczególności resocjalizacja i rewalidacja realizowane poprzez zapewnienie opieki i wychowania, umożliwienie ukończenia nauki na poziomie gimnazjalnym, opiekę zdrowotną, korektę deficytów rozwojowych oraz przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Pojemność Ośrodka wynosi 32 miejsca. W placówce funkcjonuje jedna grupa wychowawcza. Należy zauważyć, iż rozwiązanie przyjęte w tym zakresie przez administrację Ośrodka jest sprzeczne z treścią § 20 p. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467), który stanowi, iż „liczba wychowanków w grupie wychowawczej wynosi od 8 do 12”.

Kształcenie nieletnich odbywa się w 3 klasach gimnazjum. Klasa I i II są połączone. Uczęszcza do nich łącznie 20 chłopców. W klasie III naukę kontynuuje 8 wychowanków.

W dniu wizytacji, w placówce przebywało faktycznie 27 chłopców. Jeden z wychowanków był nieobecny z powodu ucieczki; czterej chłopcy znajdowali się na liście oczekujących na przyjęcie do Ośrodka. Jeden chłopiec, spośród skierowanych do placówki, po przyjęciu uczęszczał będzie do połączonych klas I i II, pozostali zaś do klasy III gimnazjum.

3. Warunki bytowe.

Wizytowana placówka mieści się w piętrowym budynku usytuowanym w niewielkiej miejscowości, oddalonej od dużych aglomeracji. Taka lokalizacja sprzyja niewątpliwie prowadzeniu terapii wśród podopiecznych, którzy w dużej mierze potrzebują wyciszenia i spokoju.

Parter budynku przeznaczono na pomieszczenia kuchni, stołówki, pokoju pielęgniarstwa, 4 sypialni oraz izolatki dla chorych chłopców; pierwsze piętro na potrzeby administracji Ośrodka, sali telewizyjnej, sali multimedialnej, sali do tenisa stołowego oraz 2 sypialni chłopców.

W stołówce znajduje się 6 stolików. Obiady dostarczane są z restauracji

. Dzielne wyżywienie nieletnich składa się ze śniadania, drugiego śniadania, obiadu, podwieczorku oraz kolacji. Sześciu wychowanków MOW posiadających aktualne badania umożliwiające przygotowywanie posiłków, układa

jadłospis śniadań oraz kolacji. Następnie, razem z wychowawcą, chłopcy jadą na zakupy produktów niezbędnych do przyrządzenia posiłków. Z zakupionych produktów przygotowują w Ośrodku śniadania, podwieczorki i kolacje. Wartości kaloryczne układanych przez chłopców jadłospisów, konsultowane są z emerytowaną intendentką. Z informacji przekazanych przez dyrektora placówki wynika, że w bieżącym roku zaplanowano przebudowę stołówki. Docelowo, jej powierzchnia ma zwiększyć się dwukrotnie. Poza stołówką, na parterze budynku MOW znajdują się 4 sypialnie wychowanków (2 sześciuosobowe i 2 czterosobowe). Do każdej z sypialni prowadzi przedpokój, w którym wyodrębniono łazienkę (prysznic, sedes, umywalka) oraz pomieszczenie garderoby (w przedpokojach mniejszych sypialni znajdują się szafy ubraniowe). Wyposażenie sypialni stanowią drewniane łóżka piętrowe, pufy, półki oraz stoliki. Na podłodze rozłożone są dywany lub wykładziny. Na ścianach wiszą zaś wielkopowierzchniowe plakaty wybrane przez chłopców. Stan czystości sypialni ocenić należy jako dobry; ściany niektórych z nich wymagają jednakże odświeżenia. W jednej z sypialni znajdującej się na I piętrze oraz łazience usytuowanej w jej przedpokoju, widoczne były znaczne ślady zawilgocenia spowodowane nieszczelnym dachem. Jak wynika z informacji przekazanych przez dyrektora w tej kwestii, przeprowadzenie generalnego remontu pokrycia dachowego planowane jest w lutym br.

Z budynkiem MOW połączony został łącznikiem moduł szkolny wykonany w całości z gotowych elementów z tworzywa sztucznego. Znajdujące się w nim dwie sale lekcyjne są należycie wyposażone. Chłopcy podczas zajęć szkolnych mogą korzystać z toalety znajdującej się na parterze budynku. Zamontowano w niej muszlę klozetową oraz umywalkę. W trakcie wizytacji, w toalecie szkolnej panowała czystość.

Na pierwszym piętrze wizytowanej placówki znajdują się gabinety dyrektora, pedagoga, psychologa oraz logopedy. Na cele związane z wypoczynkiem i rozrywką nieletnich przeznaczono salę telewizyjną, salę multimedialną oraz salę do tenisa stołowego. Sala telewizyjna to przestronne miejsce z kanapami, odbiornikiem telewizyjnym, kinem domowym oraz wieżą

hi-fi. W sali multimedialnej, chłopcy po zajęciach szkolnych mogą grać w gry telewizyjne oraz planszowe. Jej wyposażenie jest podobne do wyposażenia sali telewizyjnej (kanapy, pufy). Stan ścian obu sal, w ocenie wizytujących wymaga odświeżenia. W przedpokoju prowadzącym do sali telewizyjnej wyodrębniono łazienkę wyposażoną w natrysk, sedes oraz umywalkę. Ostatnia z sal przeznaczona do gry w tenisa stołowego znajdowała się, w dniu wizytacji, w trakcie prac zmierzających do wyodrębnienia w jej części pracowni modelarskiej. Stworzenie takiego miejsca stanowić będzie jednocześnie spełnienie prośby wychowanków.

Kontrola sanitarna placówki przeprowadzona w dniu 22 października 2010r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oleśnie, nie wykazała żadnych nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnego budynku.

4. Stan przestrzegania praw.

W wizytowanej placówce każdy nowoprzybyły wychowanek trafia bezpośrednio do grupy wychowawczej posiadając wszystkie prawa wynikające ze Statutu Ośrodka. Wyjątek od tej zasady stanowi prawo do urlopu, które nabywane jest przez takiego wychowanka z upływem 2 miesięcy od daty przyjęcia do placówki. Przez pierwszy tydzień pobytu nowy chłopiec znajduje się w tzw. okresie ochronnym, przeznaczonym na asymilację w nowym miejscu, poznaniu obowiązujących w nim zasad oraz uświadomieniu posiadanych praw i obowiązków. Ten czas służy jednocześnie administracji MOW na zapoznanie się z dokumentacją chłopca i dobraniem optymalnych dla jego potrzeb metod oddziaływań.

4.1. oddziaływania wychowawcze i terapeutyczne.

Organizację nauczania, wychowania i opieki w danym roku szkolnym określa arkusz organizacyjny MOW w Julianpolu. Na jego podstawie, dyrektor Ośrodka konstruuje tygodniowy rozkład zajęć określający organizację zajęć edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych. Wewnętrznymi organami nadzorującymi prawidłowe funkcjonowanie Ośrodka są: dyrektor, Rada Pedagogiczna, Samorząd Wychowanków oraz Rada Ośrodka.

W placówce działa również stały zespół wychowawczy. W skład zespołu wychowawczego wchodzi dyrektor, lub upoważniona przez niego osoba, pracownik pedagogiczny bezpośrednio kierujący procesem wychowawczym wychowanka, psycholog oraz pedagog. Skład zespołu może być poszerzony w zależności od potrzeb o specjalistów z innych dziedzin. Do zadań zespołu należy diagnozowanie aktualnych problemów wychowanka (zarówno na gruncie szkolnym, wychowawczym, jak i rodzinnym), opracowywanie na jego potrzeby Indywidualnego Programu Resocjalizacyjnego oraz prognozowanie oczekiwanych efektów zastosowanych działań resocjalizacyjno-wychowawczych i terapeutycznych. Zespół dokonuje w tym celu okresowych ocen efektów pracy z podopiecznym i jego środowiskiem rodzinnym. Omawiany organ monitoruje ponadto przebieg prowadzonego względem nieletniego leczenia psychiatrycznego oraz podejmuje decyzje dotyczące konieczności objęcia wychowanka innym specjalistycznym leczeniem. W jego gestii leży także współpraca z sądami, kuratorami, opiniowanie propozycji urlopowania wychowanków, czy wreszcie tworzenie programów wychowawczych, profilaktycznych dla placówki.

Wspomniany wyżej Indywidualny Program Resocjalizacyjny opracowywany jest przez zespół wychowawczy przy udziale nieletniego, psychologa oraz pedagoga. Jego realizacja podlega weryfikacji dokonywanej przez zespół wychowawczy co 3 miesiące. Osobą odpowiedzialną za realizację programu jest wychowawca prowadzący.

W Ośrodku realizuje się szereg programów profilaktyczno-wychowawczych ukierunkowanych głównie na przeciwdziałanie agresji i przemocy, wykluczeniu społecznemu, niktynizmowi, alkoholizmowi oraz narkomanii. Jedną z podstaw realizacji wymienionych programów jest aktywna współpraca Ośrodka z rodzicami nieletnich. Owa współpraca stanowi realizację programu pedagogizacji rodziców, którego celem jest uwypuklenie wagi więzi rodzica i dziecka, dowartościowanie dziecka w oczach rodzica, jak również wskazanie możliwych rozwiązań sytuacji trudnych i konfliktowych.

Programy profilaktyczno-wychowawcze realizowane są w Ośrodku w czterech zasadniczych obszarach oddziaływań: zdrowie i profilaktyka uzależnień; zagrożenia

zdrowia psychicznego; niedostosowanie społeczne oraz profilaktyka pierwotna. Pod pojęciem tej ostatniej rozumieć należy organizowanie warunków, w których młodzież miałaby dostęp do przyjaznych i bezpiecznych grup rówieśniczych. Wśród metod realizacji programów wymienić należy m.in.: dyskusję, burze mózgów, debaty, ankiety, testy, psychodramy, czy wreszcie spotkania ze specjalistami.

Z treści Regulaminu Samorządu Uczniowskiego z dnia 6 lutego 2008 r. wynika, iż samorząd podzielony został na sekcje odpowiedzialne za podstawowe aspekty pobytu chłopców w Ośrodku – sekcję sportu i turystyki; kultury i rozrywki; nauki i porządku oraz dyscyplinarną. Wychowankowie wchodzący w skład poszczególnych sekcji, we współpracy z administracją placówki odpowiedzialni są za przygotowywanie i realizację działań właściwych dla rodzaju sekcji (uczestnictwo w imprezach sportowych i turystycznych organizowanych przez MOW i zaprzyjaźnione placówki; uczestnictwo w kulturze: spektakle teatralne, filmowe i muzyczne; organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi; organizowanie pomocy koleżeńskiej w nadrabianiu zaległości edukacyjnych; pośrednictwo w rozstrzyganiu sporów; zapobieganie konfliktom; pomoc w tłumieniu konfliktów i zatargów).

W Ośrodku nie funkcjonuje kieszonkowe. Należy jednak zauważyć, iż placówka pokrywa koszty związane z wyjazdami nieletnich do domów rodzinnych.

4.2. prawo do nauki.

Szkoła zapewnia możliwość nauki na poziomie gimnazjalnym. W placówce zatrudnionych jest 9 nauczycieli. W roku szkolnym 2010/2011 chłopcy uczą się w trzech klasach gimnazjum (połączone I i II oraz III). Na potrzeby związane z prowadzeniem zajęć lekcyjnych przeznaczono i należycie wyposażono 2 sale. W związku z brakiem sali gimnastycznej, wychowankowie MOW korzystają z sal znajdujących się w szkołach pobliskich miejscowości (Herby, Rudniki). Na zajęcia sportowe dowożeni są busem stanowiącym własność Ośrodka. W porze letniej zajęcia sportowe organizowane są na boisku wielofunkcyjnym ze sztuczną nawierzchnią oraz boisku do piłki plażowej. Z informacji przekazanych przez

dyrektora placówki wynika, iż planuje budowę sali gimnastycznej. Będzie ona wykonana (podobnie jak szkoła) w technologii modułowej.

Praca nauczycieli została dobrze oceniona przez wychowanków. Tylko jeden z respondentów wskazał, iż jedna z nauczycielek krzyczy na uczniów podczas lekcji. Rozmówcy stwierdzili, że nauczyciele chętnie pomagają im w nadrobieniu zaległości.

4.3. opieka medyczna

Placówka nie zatrudnia lekarza. Wychowankowie, w razie problemów zdrowotnych dowożeni są na wizyty lekarskie do placówek opieki medycznej znajdujących się w pobliskich miejscowościach (Rudniki, Krzepice). Wizytowany Ośrodek zatrudnia pielęgniarkę, która pozostaje do dyspozycji chłopców dwa razy w tygodniu, pełniąc w placówce trzygodzinne dyżury. W związku z bliskością zamieszkania pielęgniarki, w razie potrzeby służy ona pomocą również poza ustalonym grafikiem dyżurów. Leki zlecone przez lekarzy porcjowane są przez wychowawców, a następnie wydawane nieletnim o określonych porach zgodnie z zaleceniami. Ponadto, część wychowanków MOW (w dniu wizytacji – 12) korzysta z konsultacji psychiatrycznych, które odbywają się w poradni psychiatrycznej w Częstochowie. Jeden z tych chłopców objęty jest dodatkowo opieką psychologa ze względu na wykazywanie symptomów zaburzenia preferencji seksualnych. Z informacji przekazanych przez dyrektora MOW wynika, iż od 1 marca br. dotychczasowa współpraca z lekarzem psychiatrą przybierze formę regularnych wizyt w placówce (dwie sesje w miesiącu). Dotychczas spotkania z nieletnimi miały charakter doraźny.

Dokumentacja medyczna jest przechowywana w pokoju pielęgniarskim.

Jak wynika z informacji udzielonych przez dyrektora Ośrodka w kwestii dostępu nieletnich do opieki medycznej, nie ma żadnych problemów z udzieleniem pomocy medycznej w nagłych przypadkach. W razie takiej potrzeby, wzywane jest pogotowie ratunkowe z Olesna.

Chłopcy, z którymi rozmawiano, ocenili dostęp do opieki medycznej jako dobry.

4.4. prawo do informacji i do wykonywania praktyk religijnych

Organizację i funkcjonowanie placówki określa Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Julianpolu, zwany dalej Statutem. W jego treści zawarto precyzyjnie określony katalog nagród oraz kar, jak również tryb odwoławczy w przypadku nieuzasadnionego w ocenie wychowanka ukarania. Przeniesienie praw i obowiązków nieletnich ze Statutu stanowi dokument zatytułowany „Prawa, obowiązki, zasady pobytu wychowanka w MOW Julianpolu”, z którego treścią zapoznaje się każdy z nowych wychowanków we wspomnianym wyżej „okresie ochronnym”, potwierdzając to własnoręcznym podpisem. Wszyscy respondenci potwierdzili w rozmowach z przedstawicielami Rzecznika znajomość swoich praw i obowiązków.

Lustracja budynku MOW przez przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich, wykazała jednakże brak wyeksponowanych w widocznych miejscach informacji o adresach instytucji stojących na straży praw obywatelskich, do których w razie potrzeby mogliby zwrócić się wychowankowie Ośrodka.

W Ośrodku odbywają się lekcje religii. Prowadzi je ksiądz. Jeden z wychowanków, który jest Świadkiem Jehowy, w czasie lekcji religii pozostaje pod opieką wychowawcy.

Każdy z chłopców chcący wziąć udział we mszy św. ma zagwarantowaną taką możliwość w niedziele i święta, kiedy to organizowane są wyjścia na msze do pobliskiego kościoła. Analiza Statutu oraz Regulaminu praw i obowiązków nie wykazała, by praktyki religijne w placówce miały charakter obowiązku, którego nieprzestrzeganie zagrożone jest konsekwencjami. Taką zasadę potwierdzili również respondenci.

4.5. ochrona więzi rodzinnych.

Zasady odwiedzin wychowanków zostały uregulowane w Statucie. Zgodnie z postanowieniem § 19 tego aktu, do odwiedzin wychowanków mają prawo rodzice, opiekunowie prawni oraz bliscy krewni o ustalonym stopniu pokrewieństwa. Osoby trzecie mogą odwiedzać nieletnich za zgodą dyrektora Ośrodka lub wychowawcy.

Rozmowy telefoniczne chłopcy mogą prowadzić za pomocą telefonu stacjonarnego dostępnego u wychowawcy oraz samoinkasującego aparatu TP zainstalowanego przez operatora w ramach akcji „Telefon do mamy” (chłopcy dostają darmowe karty telefoniczne). Wychowankowie posiadają ponadto w depozycie u wychowawcy własne telefony komórkowe, które wydawane są im w weekendy, na czas uzgodniony przez samorząd uczniowski i wychowawcę. Częstotliwość wychodzących rozmów telefonicznych nie jest limitowana w Ośrodku. O ile dobro nieletniego oraz bezpieczeństwo placówki nie są zagrożone poprzez tę formę kontaktu, wychowanek może korzystać z niej zawsze jeśli wyrazi taką chęć.

W ramach współpracy administracji Ośrodka i rodziców wychowanków w procesie ich rewalidacji, w placówce organizowanych są corocznie 3 - 4 spotkania z rodzicami. Podczas takowych, kadra placówki przedstawia rodzicom bieżące kierunki oddziaływań wychowawczo-edukacyjnych oraz ewentualne problemy związane z ich realizacją. Rodzice mają zaś szansę dokonania oceny postępów ich dzieci w sferze wychowawczo-edukacyjnej oraz wskazania tych obszarów, które w ich opinii winny zostać poddane zwiększonym oddziaływaniom ze strony kadry placówki.

W dniu wizytacji, w Ośrodku przebywało 3 chłopców pochodzących z domów dziecka. Tylko w jednym z tych przypadków współpraca pomiędzy Ośrodkiem, a domem dziecka układa się prawidłowo (dom dziecka partycypuje w kosztach utrzymania wychowanka w Ośrodku oraz przyjmuje go na urlopy). W pozostałych dwóch przypadkach, próba nawiązania współpracy w omawianym zakresie podjęta przez dyrektora Ośrodka, skończyła się niepowodzeniem.

4.6. prawo do rekreacji i wypoczynku.

Placówka dysponuje dobrymi warunkami do uprawiania sportów grupowych. Posiada boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem, jak również boisko do piłki siatkowej. Z terenem Ośrodka sąsiaduje ponadto boisko trawiaste do piłki nożnej, z którego chłopcy korzystają wspólnie z mieszkańcami Julianpola. Do dyspozycji wychowanków MOW pozostaje również drewniana altana ogrodowa znajdująca się na terenie placówki. Jak wspomniano wyżej, Ośrodek dysponuje także własnym środkiem transportu –

dziewięcioosobowym busem. Ośrodek posiada także stół do tenisa stołowego, 6 rowerów, narty oraz wyposażenie do uprawiania turystyki pieszej (śpiwory, karimaty). W roku szkolnym 2009/2010 wychowankowie uczestniczyli cyklicznie w wyjazdach do: kina (5 razy), do teatru (2 razy), do filharmonii (2 razy) oraz do muzeów i na wystawy sztuki (4 razy).

Dwa razy w tygodniu chłopcy dowożeni są na basen do pobliskiej miejscowości Praszka oraz na hale sportowe zlokalizowane przy szkołach w Rudnikach i Herbach. Ponadto, dwa razy w miesiącu wychowankowie uczestniczą w zajęciach wspinaczkowych prowadzonych przez wykwalifikowanych instruktorów.

Z informacji przekazanych przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich przez wychowanków wylosowanych do rozmów wynika, iż mają możliwość codziennego wyjścia na świeże powietrze.

4.7. ochrona przed patologią.

Z informacji przekazanych przez dyrektora placówki wynika, że w placówce pojawiają się symptomy drugiego życia. Kadra wychowawcza Ośrodka zachowuje jednak stałą czujność na przejawy takich zachowań. Przeprowadzone w placówce w dniu 1 września 2010 r. wewnętrzne badanie poziomu bezpieczeństwa wśród wychowanków MOW wykazało, iż spośród 18 nieletnich objętych badaniami, 14 oceniło poziom bezpieczeństwa w placówce jako bardzo wysoki, 3 jako umiarkowany, a jeden stwierdził, iż nie czuje się bezpiecznie w Ośrodku. Wśród miejsc, w których dochodzi do zagrożenia bezpieczeństwa chłopcy wymienili m.in. salę multimedialną. Ów sygnał stanowił asumpt do podjęcia przez dyrekcję Ośrodka decyzji o zamontowaniu kamery we wskazanej przez respondentów sali. Montaż kamery w sali multimedialnej połączony będzie z montażem kamery w przebudowanej sali do tenisa stołowego, w której, jak wspomniano wyżej, wyodrębniona zostanie pracownia modelarska.

Zgodnie z przyjętą w Ośrodku zasadą, chłopcy nie mogą palić w placówce wyrobów tytoniowych. Jak wynika z informacji przekazanych przez dyrektora placówki, zdarzają się jednakże przypadki łamania owego zakazu. Nigdy nie

dochodzi do nich w budynku Ośrodka, lecz poza nim (altana). W ocenie dyrektora placówki, palenie wyrobów tytoniowych poza budynkiem MOW stanowi wynik przeprowadzanych cyklicznie pogadek na temat przyczyn i profilaktyki powstawania pożaru. W jego ocenie, lęk chłopców przed ewentualnym zaproszeniem ognia jest na tyle silny, iż żaden z nich nie próbuje łamać zakazu palenia na terenie budynku.

Siedmiu respondentów wskazało osoby godne zaufania spośród kadry placówki, do których bez obaw mogą zwrócić się w każdej sprawie. Pozostali, nie potrafili wskazać takich osób.

Z informacji przekazanych przedstawicielom Rzecznika Praw Obywatelskich przez dyrektora MOW wynika, iż w roku 2010 jedynymi wypadkami nadzwyczajnymi, odnotowanymi w Ośrodku było 6 ucieczek, w których uczestniczyło łącznie 9 wychowanków (w tym 3 zbiorowe – po dwóch wychowanków). W roku bieżącym miała miejsce ucieczka 2 wychowanków podczas wyjazdu na zakupy do Częstochowy. W każdej z opisanych sytuacji reakcja władz Ośrodka zgodna była z obowiązującymi przepisami prawa (powiadomienie Policji, sądu oraz rodziców uciekiniera).

Wobec przebywających w Ośrodku nieletnich nie stosowano w roku ubiegłym ani bieżącym środków przymusu bezpośredniego.

4.8. ochrona przed poniżającym traktowaniem i karaniem.

Podczas przeprowadzonych rozmów, chłopcy stwierdzili, że znają katalog nagród i konsekwencji oraz wiedzą gdzie można się z nim zapoznać. System kar i nagród oceniony został jako przejrzysty, zrozumiały i czytelny. Również redakcję Regulaminu praw i obowiązków wychowanka MOW uznać należy za właściwą. Z informacji przekazanych przez dyrektora Ośrodka wynika, że w roku szkolnym 2010/2011 udzielono wychowankom 21 nagród (pochwały ustne, pochwały z wpisem do akt oraz wyjazdy) i 29 kar w formie upomnienia, rozmów dyscyplinujących czy nagany z wpisem do akt.

Zdania respondentów co do najsurowszej kary obowiązującej w Ośrodku były podzielone. Wśród takowych wymieniali m.in. pozbawienie możliwości

uczestnictwa w zajęciach organizowanych na terenie i poza Ośrodkiem oraz dodatkowe dyżury. Wśród uwag krytycznych przekazanych przez chłopców w zakresie stosowanych w placówce kar pojawiły się zarzuty stosowania kar nieregulaminowych (czyszczenie fug szczoteczką do zębów, sprzątanie w slipach) oraz odpowiedzialności zbiorowej (pozbawianie posiadanych przywilejów).

5. Wnioski i zalecenia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności, pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji stwierdzili, że – generalnie rzecz biorąc – w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Julianpolu prawa nieletnich są przestrzegane. Są oni traktowani z poszanowaniem godności ludzkiej, a osoby zatrudnione w placówce dokładają wszelkich starań, aby zapewnić wychowankom odpowiednią atmosferę wychowawczą. Nieletni przebywający w placówce objęci są wszechstronną opieką wychowawczą, terapeutyczną i psychologiczną. Chłopcy, z którymi przeprowadzono rozmowy uważają, że pobyt w placówce zmienił ich na korzyść.

Przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich uważają jednakże za konieczne wyeliminowanie nieprawidłowości, które ujawnili w trakcie przeprowadzonej wizytacji, poprzez:

- wyodrębnienie grup wychowawczych odpowiadających liczebnością ich członków treści rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467);
- zwrócenie uwagi na rodzaje stosowanych w placówce kar, które każdorazowo winny być zgodne z katalogiem kar zawartych w Statucie Ośrodka;
- rezygnację ze stosowania odpowiedzialności grupowej wobec nieletnich;
- wywieszenie w miejscach ogólnie dostępnych (korytarze) adresów instytucji stojących na straży praw człowieka.